

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél " . . . 2 frt 50 kr.
Negyed " . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottak.

BAJA

vegyes tartalmu hetilap.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Hochus-utca 42. szám.

Az előfizetési Lajos és hirdetési díjak Náray Péter könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes száma ára 8 kr.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Szózat

a nép valódi barátaihoz!

A népek nincs nagyobb ellensége, nincs rosszabb és ragályosabb járvány, nincs retentőbb átok népnél járásában, mint az u. n. *pálínkaivás járvány*.

Embertársaink ezrei zállenek el évenként testileg és lelkileg a *pálínkaivás* miatt, s ugyan e szenvedély feldőlője számos családi élet boldogságának.

A pálínka az a mely sok embernek sirtját megdassa, a börtönökét s térbolygókat megtölti és számtalan öngyilkos kezébe tvegyvert szolgálat. Ippen azért szent kötelesség minden — még érző szívvel és tiszta lelkiismerettel bíró embernek, hogy ily nyomor láttára hideg és közönyös ne maradjon, hanem a pálínka — mint népnél leggonoszabb ellensége — ellen minden tőle telhető erővel és eszközével harcoljon.

Mindenek előtt meg kell czafolnunk ama hazugságokat, melyeket a *pálínkaivás* mellett hoznak fel, kik e testet és lelket megölő mérég készítésével, elárúsításával foglalkoznak vagy más közvetett úton ebből anyagi hasznot húznak; le kell küzdenünk azon eszméleteket melyekkel e mérég élvezői azt használják.

Azt állítják először, hogy a *pálínka a szegényebb osztály élelmi szerető pótolja*.

Minden értelmes orvos azonban oda nyilatkozik, hogy a legjobb *pálínka* sem tartalmaz olyan tápanyagot, melyből a munkás kitartó munkára erőt nyerhetne, hanem csak rövid időre igazolomá hoz, hogy annál nagyobb legyen utána az elgyengülés s olyan formán hat az emberre, mint a *fiatár* teherhordó állatra az ostar és sarkantyú.

Lióbig, a híres természetbúvár írja: „A munkás a *pálínka* élvezése által kamatok helyett tőkéjét emészt; miért is testének tönkrejutása elmaradhatatlan*, és Dr. Baer — az e szakmában kima-

gasló író — azt állítja, hogy a „szesz nem takarék perselye a munkacérnök, sőt ezt idővel tökéletesen megsemmisíti.“

Minden olyan ember, a ki az előtt korhely volt és ezen szenvedélyéről lemondott, elismeri, hogy a *pálínka* élvezetének abban hagyása óta erje nem hogy csökkenett volna, sőt gyarapodott.

Másolszor *hazugság* azon állítás, hogy a *pálínka övszer a hideg ellen*.

Igaz ugyan, hogy közvetlen a *pálínka* élvezése után — mivel annak izgatós hatása van a gyomor idegekre és gyorsított vérkeringé-t idéz elő — érez az ember bizonyos fokú melegséget, ezt azonban nem sokára annál érzékenyebb hideg váltja fel; és így nagyon csafolnak azok a szegények, a kik dermatt tagjaikat *pálínka* ivás által hiszik felmelegíteni s meggedzeni. A test ugyanis magától képes kifejtetni és fejt is ki annyi meleget, a mennyi a levegő hidegségét a szervezetre elviselhetővé tege, és így azoknak eljárása, a kik a *pálínka* ivás által mintegy mesterségesen igyekeznek a test melegségét fokozni, az idegrendszer megrogálására s rövid idő alatt annak teljes felbonolására vezet.

Hány korhely hal el évenként ily nyomorúságos és kétségbeesztő állapotban!

Ha a *pálínkát* gyógyszernek és betegség elleni gyógyszernek vélik, ez a harmadik hazugság.

A pálínka semmiileggyógy, csakis káros hatást gyakorol a szervezetre, kivéve azon csekély számú esetet, midőn orvosi rendelet teszi szükségessé, miért is a pálínka, illetőleg a borszesz csakis a gyógyszerárakba utalandó, honnan az a 30 éves háboru alkalmával a harcolzó vad csodák erőszakul kerítették kézre s mint romboló és kórhatású ital először jött forgalomba.

Tagadhatlan tény az, hogy az *iszákosoknak* sokkal nagyobb hajlamuk van a megbetegedésre, mint a nem ivóknak, mivel a borszesz élvezete által az emész-

tés és vérkeringés, a légző és érző szervek, mindenképp felett pedig az idegrend szer szenved.

Számosan halnak el a *pálínka* használói közül szélhűtésben, mi az agy vérdőnyeinek túltelítése által következnek be; de a leghorzasztóbb, a legundorítóbb következménye az u. n. *időg remegés* (delirium tremens), midőn az ember férfi, sőt ifjú kora delén olyan tehetetlen lesz, mint a 80 éves agg, aki enni sem képes, annál kevésbé munkálkodó; remeg minden test-része, mint a nyárfa levél, és nem hogy szánalmat keltene, hanem mindenképp eőt csak megvetetésre számíthat.

Az *iszákosnál* minden idült betegség, minden sérülés és minden műtét a borszesz élvezete következtében végzetlenebbé válik. Az *iszákos* nem csak saját életét teszi tönkre, hanem utódjait is, mert rettentően átok száll át az *iszákos* születő gyermekeire és unokáira, Francia orosok ezer eseten bebizonyították, hogy nemcsak betegségekre való hajlam, hanem hiányos értelem, butaság, erkölcsi gyengeség, kegyetlenséghez való vonzódás s gonoszság, mind megannyi szomorú örökség, mely a *pálínkát* élvezők utódaira száll.

Miután e három irányú meintegetés — a melylyel a szegény nép elámitatik, s a melylyel a nagyobb osztály ezrei is önmagukat ámitják, hogy ez által lelkiismereteket némileg megnyugtassák, azon megtámadás ellen, hogy az ily emberölő italok elárúsítását elősegítik — mint valóságos örögi hazugság tűnik fel, azon kérdés áll elő:

valjon nemzetgazdasági szempontból igazolható-e ezen italnak fogyasztása? bár sajnos, hogy jelenleg is akadnak még a nép vezetésére és érdekeinek képviselésére hivatottak közül, kik lelkiismeretökkel megegyeztetetetlen tartják oly rendszabályok javaslatba hozatását, melyek által ezen ital fogyasztása megemelkedni fog.

Ha a *pálínkának* már előzőleg fel-

sorolt romboló hatása tekintetében — a mely a sinlődést folytonosan gyarapítja a termelő népszálatnál, de különösen a gyermekekénél s azok nagy mérvű halandóságában nyilvánul — mind nem bír elég nyomatékosággal, vessünk egy tekintetűt Europa azon országaira, melyekben a *pálínkaivás* meghonosodott, s ez elégséges lesz arra, hogy mindenkit, még a leganyagiassabb gondolkodót is meggyőzje arról, hogy ezen országokban a *tümegek elszegényedés legkomolyabb következményeivel együtt rettentő haladást tesz s az emberi élet alapköve, a vallás és erkölcsiség melyen meg vannak rendelve. Más országok gondosan összehajtott statisztikája kimutja, hogy a gonoszivóknak 30% — 74% -át adják az *iszákosok*.*

A pálínka felszabadítja az emberben az állatot, megöl minden nemesebb törekvést, elfojt minden szépet, családokat tönkretesz s egész községeket szegénységbe, erkölctelenségbe, tudatlanságba süllyeszt, büntényre s öngyilkosságra vezet.

Más ország népeinek nemesjei ezt már régen felismerték s egyletelt alapították, hogy ezen ragályos járvány meggátoltassák; léteznek mértékletességi egyesületek, levest osztó intézetek állítanak fel s a legújabb időben igen jó eredményekkel foglalkoznak azzal, hogy a *pálínka* mérésék mellé a szegényebb nép számára *kávéházakat* rendeznek be. Más államokban a *pálínka* elárúsítását a legcsekélyebb mértékre korlátozzák s igen súlyosan megadóztatják, a részegség pedig szigorúan büntetettik, mely rendszabályok alkalmazása által Norvégország, hol az előtt az *iszákoság* honos volt, oly annyira átalakult, hogy most már köznepe Europa legújábanbjai közé sorolható.

Hogy mily mértékben terjed azonban ezen járvány hazánkban, eléggé látható abból, miszerint a fővárosban

TÁRCSA.

Neved tlnepére.

„Az örömeink édes árja,
Szívünket által járja.“

Virág-kertem rózsáiból
Neked ajánlok egyet fel;
Ez pedig a legszebbiköt,
Melyet természet egy hű kebel.

Hervadtalan maradj az, ha
Távolba is mennie kell!
Megdöli a friss harmat,
Melyet szívem rád level.

E kis rózsák hű szívemnek
Leg is legnemesebb termése;
Nem azt neki sem hű, sem jég,
Sem nap forró égéte.

Neved napod szép ünnepeim
Fogadj kedvesen e virányt!
Ez pótolja személyemet,
S pótolja ki minden hiányt.

Az ég urának áldása
Kövessen minden léptedet,
S barátság gyöngye karjaidat,
Ölelj tovább is engemet.

Porubszky Vincze.

Ki a gyilkos?

— Elbeszélés. —

Írta: DREISZIGER KÁLMÁN.
(Folyt. és vége.)

Az egy negyed óra elteltével a törvényszék tagjai ismét elfoglalták helyeiket, hanem

most már a védő ügyvéd arcán ismét az öröm sugárzott, míg ellenben a vádat emelt kir. ügyész megfoghatlan okból annál levertebb volt.

Miután Iona is újból elfoglalta helyét a vádlottak padján, a védőügyvéd a következőkben mondta el a védőbeszédjét:

„Tekintetes kir. Törvényszék!

A legborzasztóbb váddal, a gyermekgyilkossággal és arra való felbujtással vádolt Szalárdy Iona és társa érdekében emelek szót, a most elmondott kir. ügyézi vádra vonatkozólag, előre becsajtvam azt, hogy annyira részletekbe bocsajtkozni, mint azt a kir. ügyész ur tette, nem fogok, mert szintén szólvam, lelkemből megvagyok győződve, hogy a tek. törvényszék védenecimeit felmenteni fogja, mert ők se nem a gyilkosok, se nem a felbujtók.

A kir. ügyész úr azt vitatja, hogy itt már arról szó sem lehet, hogy ki a gyilkos? holott épen ez a rugója az egész dolognak, mert sem a vizsgálót, sem a bizonyítás nem igazolja azt, hogy ki a gyilkos; mert abból, hogy II r. vádlottat a tett helyén látták, még nem állapítja meg azt, hogy ő csakugyan a gyilkos, és annál kevésbé azt, hogy a gyilkosság felbujtója Szalárdy Iona volna; itt tehát épen a kérdés járta a főszerepet, s míg ez tisztába hozva nincsen, és határozatlan nincsen igazolva a gyilkos kiléte, addig a tek. törvényszék vádoltak felett marasztaló ítéletet nem hozhat; mert az tény, hogy sem a felbujtás, sem a gyilkos igazolva nincsen, — így tehát még mindig fenn marad az a kérdés, hogy ki a gyilkos? Az pedig, ha valaki a meggyilkolt gyermeket létezőnek

elismeri, s azt a vizsgálat az övének igazolja, még nem igazolja azt, hogy épen az anyja volt a gyilkos, főleg a jelen esetben, hol a gyermek eltűnése óta az anyja folyton gyászol és bár férjhezmehetett volna, ezt nem tette; mert az csak természeti és életlen lehetőség, hogy én mint gyilkos a meggyilkoltat gyászoljam. Már ez okból felmentendő I r. vádlottat a büntetés alól.

A vád oda is kiterjedt, hogy egy magasabb társadalmi állású nő becsületét, jellemét, és erényét szeretet vagy szerelemlől nem adja fel, ha feladja, akkor a gonosz diadalát segíti elő, aki pedig a gonoszt diadalra juttatja lelkülete felett, az képes volt a vitatott bűnt is elkövetni. Én erre épen az ellenkezőt állítom, s a ki csak egy kisse is éit idealisztikus helyzetben, befogja látni azt, hogy igazam van, s a tek. törvényszék is meggyőződik, hogy a szív a szerelem rabszolgája; mert a ki érez, az szereti tud; már pedig a szív, mely annyit jó és roszebnyomásnak van kitéve nem egy társadalmi kör, hanem az egész világ felett dominál még akkor is, ha mindenenbe csadolótt. — Tudjuk azt, hogy a szerelem nem más, mint szeretni a világot, kivetkezni a gyermeki szeretetből, elfoglulnak lenni a természeti csodaszépségek láttára, s egyedül e bűbbős érzet hatámba emelrűlni; nem egyéb mint megvetni az apát, anyát, testvérét, a rangot, a fényes életet és nem egyéb mint a szerényesget felhalozni egy csókért, az erényt, jellemet kockára tenni egy pillanatért, és mikor mindennek vége, akkor belátni, hogy csadolóttunk — ez az igazi szerelem; hogy pedig I r. vádlott igazán szereltt, való, mert ő

ezen most variált iskolán keresztül ment; szeretett stb és mikor végére ért, azt látta, hogy borzasztóan csadolótt.

És bár csadolótt, még abból nem következtethető, hogy gyilkos is legyen; öngyilkos igen, de hogy gyermekgyilkos legyen, arról még eddig a büntető judicatura egyetlen egy példát sem hozhat fel.

Szerelme és szeretete volt az tek. törvényszék, I r. vádlottnak, hogy feláldozta magát, nem pedig a bűnre hajtó jellem.

Azért mondom itt még mindig csak a körül forog a kérdés, hogy ki a gyilkos; mert hogy vádlottak nem, arról megvagyok győződve.

Igaz, tek. törvényszék, hogy merénylet az, ha felelőjk elfoglalt társadalmi állásukat, felelőjk a társadalmat, az apát, felelőjk neműnk főtutajdonait, az erényt, jellemet és becsületét, és vak eszközeivel engedjük magunkat felhasználtni annak, ki bennünket szép szóval körülhálóz, és beszéddel és csokjaival elkábít, — de ez ismét kimenthető az állapottól, melyben ez történt: I r. vádlott Szalárdy Iona szerelme hevében vétett a társadalom ellen, a miáltal tette kimenthető, és alapul nem szolgálhat ahhoz, hogy ebből jellemére vonjunk leplet, és plane azt vitassuk, hogy mert ezt elkövette, tehát elkövette a gyilkosságot is.

II r. vádlott által a gyilkosság elkövetése, és I r. vádlott általi felbűlése a vizsgálattal igazolva nincsen, tehát I r. vádlott a felbujtásért, II r. vádlott a gyilkosságért el nem ítéltéért még azért sem, mert a kibálgott tanuk habár igazolták, hogy két nap előtt látták II r. vádlottat a gyilkosság szin-

Nagy árleengedés!

Nagy árleengedés!

Szives meghívás

kávé, thea és c-emege bevásárlásra jó hírű hamburgi áruháztól.
Kittinó árak, jutányos árak, bérmentve, csomagolás ingyen, utánvétellel.

Kávé, zsákokban 5 Kilo	o. é. frt.
Cseled kávé, jóízű	3.20
Rio, finom erős	3.50
Santos, szapora, tiszta ízű	3.80
Cuba, zöldes, erős	4.25
Afr. Gyöngy-Mocca, vadódi tüzes	4.45
Ceylon, kekeszdől, erős	4.95
Arany-Jáva, különös finom, gyöngéd	5.20
Portorico, finom, erős	5.30

Gyöngy-kávé, különös finom, zöldes	5.90
Jáva, nagy szemű, kül. finom	5.95
Arab-Mocca, nemes, tüzes	7.20
Thea, legfinomabb kínai csomagolásban	o. é. frt. 1.50
Congogrus-thea, por nélküli, finom, pr. Kilo	2.30
Congo-thea, különös finom	3.50
Souchong-thea, " " " " " "	4.70
Peecc-Souhong " " " " " "	4.—
Családi-thea, " " " " " "	1.40
Rizs, különös finom, pr. 5 Kilo	4.15
Jamaika-ruham, 1a. 4 Liter	7.50
Italika (Caynar) 1a. hord. 4 Kil. tart.	2.50
gyöngén szőva, " " " " " "	2.—
Matjess-soshal (Haringe) 5 Kilós hordókban	2.60
uj különös finom	2.—

Árjegyzékek 300 különféle cikkekéről ingyen és bérmentve.

Ettlinger & Comp. Hamburg, világposta szétküldés.

H I R S I D E T N E I N Y .

A „Szent Háromsághoz“ ezimzett első bajai temetkezési vállalatnál lehet a leggyorsabb kiszolgálattal czélszerű megrendeléseket tenni, és pedig miután minden e szakmához szükséges tárgyakkal raktáromat teljesen felszereltem, bátor vagyok azt a mélyen tisztelt közönség tudomására hozni. — Tapasztalván azt, hogy sok családnál a hosszas betegség folytán, midőn a szerencsétlen haláleset bekövetkezett, már a család anyagi helyzetéből teljesen kimerült, nálam a temetkezési megrendeléseket — megegyezés után — havonkénti részlet-fizetésekben is teljesíthetni; a közönséges halottas kocsin kívül egy új kék és egy fekete-disz halottas kocsival, ugy egyszerű és disz érez-koporsó, valamint egyszerű és disz fa koporsókkal szolgálhatok; nemkülönben mindenemű szemfödelek, virág és ezüst vagy arany feliratu szallagos koszoruk, gyertyák, fáklyák és gyász-lobogók kaphatók. A gyász munkák olcsó áron a leggyorsabban készíttetnek.

Temetkezést minden ellátással és költségekkel elvállalok 14 frttól kezdve feljebb.

Disz temetések, érez-koporsó és bársony szemfödéllal teljes ellátással 120 frttól feljebb.

Izraeliták részére ugy mint nagy városokban is zárt halottas diszkocsival szolgálók.

Mint a város, ugy a vidék részére is a halottas kocsival együtt a szükséges tárgyakat is a leggyorsabban elszállítom.

Baján, 1884. ápril hóban.

Mély tisztelettel maradok

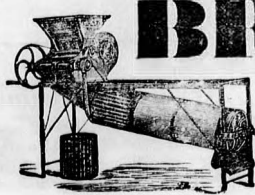
ORBACH SÁNDOR,

temetkezési vállalkozó, — kis vásártér-utca 508. szám alatt a „Bárány“ vendéglő közelében.

BROGLE JOZSEF

gép- és rostalemez-gyára

BUDAPEST gyár: külső váczl-ut.
Raktár: váczl-kört 68.

Ajálja minden gazdasági kiállításon
kitüntetett

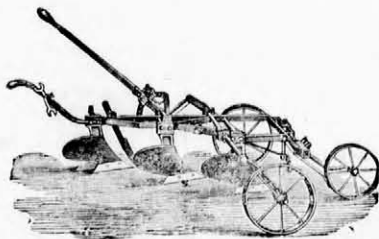
Trieur-jeit

váltható szitákkal.

Gabona tisztító-rostákat.

Tengeri-morzsolókat.

Lyukasztott és hasított lemezeket,
malmok, mehészeti és technikai
czélokra

járgány-cséplőgépeket

Továbbá e téren a legújabbat :

SCHMID H. szabadalmazott nemzeti rostát,

1882. augusztus 3 án 17.567. sz. alatt szabadalmazva mint egyedüli jogosított gyártója. Nagysága: 4' 4" magas és 2' 4" széles, sulya 50 kiló, ára 48 frt.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Ügynökség és raktár B a j á n : **Grosz Henrik** és társánál főuteza, 275. szám.

szabadalmazott

hármás ekéket

közönséges és aczél ekéket

cséplőgép - lemezszitákat

gözeséplő és járgánycséplőkhöz.

és minden egyéb gazdasági
gépeket.